

Examenbespreking vwo maatschappijwetenschappen (tijdvak 2)
Dinsdag 21 juni 2021

Het correctievoorschrift van het CvTE is bindend. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. De NVLM wil benadrukken dat het belangrijk is om hierin gezamenlijk dezelfde lijn te volgen. Dit verslag is slechts een weergave van de bespreking van het examen en discussie die over de vragen is gevoerd.

Aanwezig: 30 docenten via MS Teams

Algemene opmerkingen:

Positief:

- Goede mix van moeilijke en makkelijke vragen
- Mooi dat er gezocht wordt naar goede multiplechoicevragen.

Commentaar:

- Veel vragen over 'details' over specifieke onderdelen uit de syllabus
- Veel memoriseervragen (toch weer 'rijtjes', terwijl ons met het nieuwe programma beloofd was van het 'rijtjes stampen' af te komen)
- Behoorlijk lang examen met veel vragen (28)
- Soms lijkt het examen meer een toets tekst verklaren
- De onderverdeling van vragen in gedachtestreepjes kan de aandacht afleiden van de 'echte redenering' die soms moet worden gemaakt.

Gezien het grote aantal aanwezigen is er voor gekozen een digitale vragenlijst rond te sturen. Hierin is geïnventariseerd welke vragen graag door de collega's in den lande besproken zouden moeten worden. In onderstaand verslag is aandacht voor de aldaar genoemde vragen.

Opmerkingen per vraag

Vraag 2

Deze vraag kan als voorbeeld worden genoemd van het algemene commentaar hierboven, waarbij de vele gedachtestreepjes het geven van een juiste redenering in de weg kan staan. Er is soms verwarring bij leerlingen over de volgorde waarop onderdelen uit de vraag terug moeten komen. Ook is het verwarrend dat rentmeesterschap al genoemd / gedeeltelijk gedefinieerd is in de vraag.
Verder: CV volgen.

Vraag 3

De vraag is of 'lange termijn gerichtheid' ook een goed antwoord is. Echter er is geen overtuigend bewijs gevonden in tekst 1 dat dat goed zou zijn.
'Minder afhankelijk zijn van andere landen' wordt door veel leerlingen genoemd, alleen staat het niet in de syllabus of het cv en kan dus niet goed gerekend worden.

Vraag 4

Sommige leerlingen beginnen met het benoemen van politieke omgevingsfactor en geven vervolgens bij lid 2 hun uitleg bij de vraag. Dit is geen probleem.
Verder: CV volgen

Vraag 5

De vraag gaat over een collectief goed van de landbouwers. De vraag rijst of een collectief goed voor een specifieke groep kan gelden. Van een collectief goed kun je mensen niet uitsluiten.

De vraag roept zeer veel onduidelijkheid op. Er worden voorbeelden genoemd die in de geest zijn van de syllabus, waarbij bijv. 'duurzaam gebruik van de grond' als alternatief van een voorbeeld van een goed antwoord wordt gegeven. De onduidelijkheid van de vraag leidt tot veel ietwat vage leerlingantwoorden.

Ook het antwoordmodel roept vragen op: het collectief goed van de landbouwers is "balans in de natuur/voedselproductie". Een productie kan geen collectief goed zijn.

Een ruime meerderheid van de vergadering wil dit onder de aandacht brengen van het CvTE.

→ **Graag aankarten bij CvTE.**

Vraag 6

Er wordt gediscussieerd of de kernconcepten 'identiteit' of 'ideologie' ook goed gerekend kunnen worden. Daar is geen draagvlak voor. Centraal moet staan 'bijdragen aan', wat duidt op een proces van socialisatie of acculturatie.

Vraag 8

Alleen Europees Hof van Justitie goed rekenen. 'Europees Hof' (van de Rechten van de Mens) is niet goed.

Vraag 9

a. Is 'erkenning door andere staten' ook een goed antwoord? Goedkeuren indien geïllustreerd met relevante passage uit de inleiding. O.a. dat in de inleiding staat dat Hongarije EU-lid is kan gezien worden als voorbeeld van externe soevereiniteit (Hongarije wordt erkend door EU).

b. Interne soevereiniteit: is 'regeert over een groep mensen' ook een goed antwoord? Dit kan je niet goed rekenen omdat de groep mensen waarover dit gaat juist de groep is die buiten moet worden gehouden / dus nog niet tot de eigen bevolking behoort.

In *Seneca* staat afwijkende definitie van interne soevereiniteit, echter de definitie van syllabus is leidend boven die van een methode.

Vraag 12

Lin hebben moeite met formulering vraag. De vergadering stemt niet in met het antwoord 'les in vaderlandse geschiedenis' ook goed te rekenen als voorbeeld van modernistische benadering. Want een les vaderlandse geschiedenis zegt niets over het perspectief van waaruit deze les wordt gegeven: modernistisch of nationalistisch.

Dus CV volgen

Vraag 13

Er wordt gesproken om het 'thema van de gekozen mediastrategie' te verbreden. Mits juist onderbouwd kan dit, omdat het in de CV gegeven thematiek een 'voorbeeld van een juist antwoord' is. Er is geen draagvlak voor het goedkeuren van 'primen' met een kloppend voorbeeld.

Vraag 14

CV volgen

Vraag 17

'Stemrecht ontnemen' als politieke machtsbron behoort tot artikel 7 procedure. Dus dit mag ook goedgekeurd worden.

Vraag 18

'Toegenomen handel' staat niet als zodanig in de syllabus, maar mag volgens CV dus wel degelijk goedgekeurd worden.

Vraag 21

Discussie over 'representativiteit' van de observatie, echter dit is geen journalistieke norm. Antwoord moet gaan over subjectiviteit bij de methode van observeren.

Vraag 25

Kan tijd een onafhankelijke variabele zijn bij deze twee grafieken? Daar is discussie over. Daarnaast discussie over of hiermee onderzoeksvaardigheden kunnen worden getoetst. Een meerderheid van de vergadering ondersteunt de uitspraak dat er inhoudelijke problemen zijn met 'tijd als onafhankelijke variabele'.

→ **Graag aankaarten bij CvTE.**

Vraag 27

Sommige leerlingen benoemen 'politics' als juist antwoord en verwijzen daarbij naar strijd tussen projectontwikkelaars met burgers Hong Kong. Een vergelijkbaar antwoord is terug te vinden in CSE 2019-1. Er is echter geen draagvlak voor het goedkeuren van 'politics' als juist antwoord.

Vraag 28

Discussie wordt gevoerd over of klassensamenleving niet moet worden gekoppeld aan de vroeg-industriële samenleving, zoals in de syllabus staat. Echter, het levert voor het nakijken geen concrete problemen op. CV volgen.